

دائرة مخصوصه

درسعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مُتَلَقِّمٌ

اخطار :

مسلكمنه موافق آثار جديده مع المنوبه

قبول اولنور

درج ايدهن آثار اعاده اولنور

دينه، فلسفه، علوم، حقوق، ادبياتده و سياسياتده و باطاضه كرك سياسي و كرك اجتماعي و مدني احوال و مشوره اسلاميه و در بحث ايدر و هفته ده بر نشر اولنور.

آبونه بدلی

سنه لكي

التي آيلني

ممالك عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	»	۳۰۵	روبله
سائر ممالك اجنبیه	»	۹	فرائق

صاحب و مؤسسلی :
ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

درسعادتده نسخه سی ۵۰ پارده در

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

(تعلیله و سببه)، (زمانیه)، (حالیه) آدلرینی طاقوب کچورز . فقط بو تعیرلر بک مقرر و جمله جه مصدق دکل . حتی (کلدکده) شکلنک کتابلرده یری و آدی یوق .. بونک (کلدکجه) صورتنده ادا ایدیه جکنی و بو ادا داها موافق اولاجنی سویلیئر اکیسک دکل .. بونلره استاد اکرمک ، مشعش افاده اصولنه زینت اولان او کوزل (یاد ایت) منظومه سنده کی ،

« بر لیل سکوننامه .. تنها ..
« اولدقده نسیمک سر آب ،
« قیل چشمکی عطف سمت بالا ...

« سودالر ایچنده نور مهتاب ،
« اولدقجه درونکه غم افزا ..
« ایله او کچن دمی تذکر !..

« پیش نظر کده سطح دریا ،
« ایتدکجه تموج و تنور ..

« یاد ایت ، بی ساکتانه یاد ایت !... »

بندی اوقویارق ، بونده کی (اولدقده) بی (اولدقجه) یه و (اولدقجه) ایله (ایتدکجه) بی (اولدقده) و (ایتدکده) یه دیکشدریب دیکشدریره مه یه جکلرینی صورمالی ... نه ایسه .

اصللرک مخصوصاتندن اولان متعبدلک ، معلومک ، مجهولک ، مطاوعک ، مشارکک ، مثبتک حاللری طبیعتیه ربط صیغه لرنده ده جاریدر . یالکز (کلوب) ، (کله لی) و (کلنجه یه قدر) و سائر دیمکه قالمایوب ، (کوردوروب) ، (کورولوب) ، (کورونوب) ، (کوروشوب) ، (کوروشدورولوب) ، (کوروشولوب) و کذا (کوردوروله لی) ، (کوروله لی) ، (کورونه لی) ، (کوروشه لی) ، (کوروشدوروله لی) ، (کوروشوله لی) ، و هکذا (کوردورولونجه یه قدر) ، (کورولونجه یه قدر) دهرک بو قوللانیلاردن ده استفاده ایدرز .

شمدی شخص عنصرینه کچورز . بقیه سی وار

عالم اسلام

« قران : بیان الحق » دن :

چین مسلمانلری

۱۳۲۷ سنه هجریه ، ۲ رمضان المبارک ، ساعت اون بر بچق ده خانکاندن عزیمت ایتک اوزره اشیرلی حماله یوکه توب اسکله یه کلدیم . بوراده : عیسی بای نمازی ، احمد بک و سائر برچوق صیمی دوستلر حاضر ایدی ، بعضیلریله وداع ایتدم ، بعضلریله استیمبوظله واپوره قدر کلدیلر . ساعت تمام ۱۲ ده واپوره کلدیم . الحمدلله بو عزت ، بو نعمت هپ اسلام نعمتیدر . واپورده بیوک برصالونده بر ساعت قدر

ایشته کورولورکه اصل معنا عنصری ، کندینه زمان اداتی طاقلمه دن و صیغه شکلی کله دن اول نه ایسه بونلردن سوکرده هپ اودر . بونک بر حرفنه طوقونولماز ، صیغه اداتی کوزلجه کلیر ، اصلک صوک حرفنک آلتنه قولایجه یرلشیر . فعلک اوست عنصرنده قیامت قویسه آلت عنصرلرک بوندن خبری اولماز و خبری اولماق لازم کلیر . انسان ، بونی نظره آلاق دوشونورسه ، مثلاً (سویله) اصلندن آلتان صیغه لرده (ه) نهایتنک یوق ایدله سنه نه سویله یه جکنی بیله مز ، (باق) اصلندن آلتان مضارعک (بقار) شکلنه کیرمه سنه باقار قالیر . صیغه لرک بو صورتله اصللردن چیقارلماسنه (اشتقاق) دنیلدیکنی بیلیرز .

دینجک آکلامشدق که منفی فعللرده نفی اداتی اصل عنصرینک آلت طرفه کیرر ، بو عنصرله صیغه اداتی آراسنده یر طوتار . نفی اداتنک بعضاً (مه) ، بعضاً (ما) صورتنده و بعضاً صائتمز یالکز بریم اولارق یازلماسی بو نظامی هیج بوزماز . آنجاق شو وارکه تورکجه نک بو ساده نظامی بزم شیوه ده مضارعلرده بر قضایه اوغرایوب سقطنمش .. یازیق یازیق که ، مثلاً (کلیر) مضارعنک منفیسی (کله ییر) اولاجق یکن (کلز) اولمشدر . دیگر صیغه لرده ایسه قاعده وانتظام تمامیه یرنده در . ایشده ذره قدر سقطلق یوق ، ماکینه کوزل کوزل ایشله یور .. (کلدی - کله دی) ، (کلش - کله مش) ، (کلیور - کله یور) ، (کله جک - کله یه جک) ، (کله - کله یه) ، (کله لی - کله مه لی) ، (کله سه - کله سه) ، (کله سین - کله سین) کبی .

(ربط صیغه لری) دیه آیردیغمز دیگر نوع صیغه لر ایچون نه دیه لم ؟ (کلوب - اوقویوب) ، (کله لی - اوقویالی) ، (کلنجه یه قدر - اوقویونجه یه قدر) ، (کلنجه - اوقویونجه) ، (کلدکجه - اوقودکجه) ، (کلدکده - قالدقده) ، (کلدیکی و کله جکی - قالدیقی و قالا جنی) ، (کلدیکندن و کله جکندن - قالدیغندن و قالا جغندن) ، (کلدکن سوکره - قالدقن سوکره) ، (کله رک - قالارق) صورتنده همان بر اون قدره چیقاردیغمز بو قیسه جق وظیفه لی صیغه لر ایچون سویله یه جک چوق شیمز یوقدر .

بونلرک بعضیسی (کلوب) ، (کله لی) ، (کلنجه یه قدر) ، (کلنجه) ، (کلدکجه) ، (کله رک) کبی هر دورلو اوینا قلدن محروم ، عادتا پاسلی برر دمیر پارچه سی حالنده .. نه زمانی کورپور ، نه شخصک خاطرینه باقیور .. هپ (کلوب) ، (کله لی) صورتنده طور یور .. (کلدیکی و کله جکی) ، (کلدیکندن و کله جکندن) کیلری ایسه ، آرقادا شلرینه باقنجه بر آز ایشله ک .. شخصه کوره (کلدیکم و کله جکم) ، (کلدیکده) ، (کلدیکندن و کله جکندن) ، (کلدیکندن سوکره) صورتلرینه کیروب بر آز حرکت اثری کوسته ریور .

بونلره صیرا ایله (عطفیه) ، (ابتدائییه) ، (انتہائییه) ، (تعینیه) ، (توقیتییه) ، (برینک آدینی بیلمه یورم) ، (تعینیه وصله) ،

آرام ایتدکدن سوکره ، احبام ایله وداع ایدرک اونلر استیمبوطه عودت ایتدیلر ، واپورده هان حرکت ایتدی .

ایشته بن شیمدی جنوبی چین دکزنده بولنیورم . واپور غایت جسم ، موقعر غایت منتظم ، بولجی اپی غلبه لک ؛ فرانسه ، ایتالیان ، انگلیز ، ژاپون ، چین ملتیزدن یولجیلر وار ، مسلمان اوله رق یالکز برنجی قاره ده نمازی بک ، ایکنجی ده بن بولنیورم .

واپورک سرعتی (۱۵۱۸) میل مسافه ده اولان سینغاپوری یوز ساعتده قطع ایده جکدر .

واپوراوزرنده نمازی بک ایله آرامزده جریان ایده جک صحبتلری ده بوراده قارئین کرامه عرض ایتمک ایسته یورم . نمازی بک هر نه قدر برنجی موقعه ایسه ده ، طعام و اویقو زمانلرندن بشقه وقتلرده ایکنجی موقعه کلکده و آرامزده هر مسئله دن صمیمی صحبتلر جریان ایتکده در ، از جمله عثمانی سیاستندن ، ایران احوالندن و ساثره دن سوزلر آچلدی .

معلوماتی خیلی واسع بر آدم . بر جوق سیاحتلرده بولونمش ، هرشیدن زیاده مسلمانلرک استقبالی دوشونیور . بونک ایچون بن بوذاته مسلمانلرک استقبالی ایچون نه لازم اولدیغنی صوردیغ زمان ، دیدیکه :

— مسلمانلرک کندی آرالرنده جدی علاقه و صمیمی اتحاد حصوله کلرسه بتون مسلمانلر ترقی ایدرک راحت یاشارلر . اداره مملکت هر کیمک النده اولورسه اولسون ، الیررکه مسلمانلرک کندی آرالرنده اتفاق بولونسون . بو اتحاد و اتفاق سایه سنده هر زمان ، و هر مملکت ده حقوق ملیه و دینه لرینه مالک اوله جقلری شبه سزدر ...

دیور . نمازی بک اعتقادی صاعلام ، مؤمن خالص بر ذات محترمدر . بن ، اسباب اتحاد ، چاره اتفاقه نقل کلام ایتدکدن صکره نمازی بک دیدی که :

— جناب حق ، بتون چاره اتفاق و اسباب اتحادی تهیته ایتشدور ، بزم ایچون یکیدن چاره و سبب آرامغه حاجت یوقدر ، فرمان سبحانی اوزره جبل الهی به اعتصام اولورسه ، هر کون بش دفعه جوامع شریفه اسلامیسه ده افراد امت اجتماع ایدرسه ، هر جمعه و هر بایرام اجتماعلری اهل ایدیلرسه ، مبارک حج شریف لایقوله ادا اولنهرق او جمعیت عظامدن او بیوک اجتماعدن استفاده اولنورده هر سنه حج موسمنده مسلمانلر یکدیگرینک احوال و اطوارندن خبردار اولورسه عموم کره ارض مسلمانلری نائل رفاه و سعادت اوله جغنده هیچ شبهه یوقدر ، فکرنده یم ...

بیوردیلر . بنم ، نمازی بکک فیکرینی روسیه مسلمانلرینه عرض ایتمکدن مقصدم ، روسیه تجاری ایچون بر درسدر . نمازی بک ایله انسانی مذاکره ده : چینلیرک احوالندن و معاملاتده کی صداقتلرندن ، فلان .. صوردیغ زمان بوبنده اولان فیکرینی شو بولده ایضاح بیوردیلر :

— چینلیر تجارت معامله سنده سوزلرنده صادق و صاحب درلر ، حتی بر مالی آلاجق اولوبده دفتره اسمنی قید ایتدیردکدن سوکره او مالک

قیمتی تنزل ایتسه ده او ، سوزندن گری دونمز . « بنم مقاوله م یوقدر ، مالک قیمتی تنزل ایتدیکندن سزده تنزیلات یالکز ... » کی سوزلر سویلز ، نصل بازارلق ایتمش ایسه اوله جه قبول ایدر . بوجهته چینلیر بتون ملتزه فاقدر ، دیسه م جائز اولور .

تجارتده مسئله اقتصاده بک زیاده رعایت ایدیورلر ، معامله لرنده ممکن اولدیغنی قدر صداقت کوسترلر ، زیان کورسه بیله سوزندن دونمز . هر ده معامله سنی وقت معیننده کورمه یه صوک درجه غیرت ایدر . سند اولمش اولماش مساویدر .

فقط اجنبی لر چینلی لره انسانیت دائره سنده معامله ایتیورلر . بلکه هر زمان بیچاره لره سوء معامله ده بولنیورلر ، خصوصاً انگلیزلر بک زیاده بد معامله ایدیورلر . واقعا انگلتره حکومتی بشقه حکومتلره نسبتاً خیلی عادلانه معامله ایدر و دیگر ملتله بر درجه مساواتی ترجیح ایدر ، لکن انگلیز ملتی حکومتک عکسنه اوله رق اخلاقه منافی بد معامله ایدیور .

هر نه قدر چینلیر شمیدیلک صبر ایتکده ایسه لرده ، استقبالده صبر ایده جکلری شبه لیدر .

هندستان خلقی انگلیزلرک سوء معامله لرینه صبر و تحمل ایتسه لرده ، چینلیرک صبر ایده جکلری معلوم دکدر . هند ملتی من القدیام اسارته مألوف ملتدر . اما چینلیر کندیلری ملت حاکمه اوله رق یاشامش اولدیغندن هندلیره قیاس اولنه مزلر .

هم هندستان خلقی ضعیف بر خلق در ، جسملری غایت نحیف ، آجلق ایله ، ریاضت ایله ذلتی اختیار ایتمش ، انگلیزلره قارشلی هیچ بروقت مقاومت ایده یه جکلرینی ای بیلورلر . اما چین ملتی قوی - البنیه بر ملتدر . شو ملاحظه ایله چینلیرک صبر و تحمل ایده جکلری معلوم دکدر . اما شمیدی حکومتلرینک ضعفیتنی بیلدکلرندن ، تحمل دکل ، صبری اختیار ایتشلردر .

مع مافیله استقبالده انتقام آلاجق قدر قوت بولا جقلری ده شبه لیدر . زیرا چین ملتی کسب و کارده استعداد فطری یه مالک اولسه لرده ، فن و علم خصوصنده کی استعدادلری بک کری در . بوملتده قوه اختراعیه یوقدر ؛ تربیه لری هپ انگلیز تربیه سیدر . انگلیزلر هیچ بر وقت کندی دائره نفوذنده یاشایان اقوام ساثره یه تربیه افکار ویرمزلر ، اختراع جهته کلنجه انسانی اعمی کی طوتارلر . هندستانی استیلا ایتدکلری هان یوزسنه در ؛ لکن بر هندلی صاحب کمال یوقدر . مصره دخی کوز صاله جق اولورسه ق نهایت اوتوز سنه ده بتون مصرلیرده بر تقلید افرنجی دن بشقه هیچ برشیلر یوقدر .

یالکز شونی دخی خاطرده طوته لی : عموماً شرق ملتلی ، بتون آوروپالیره ، بیلمه نه ایچوندر ، درجه سنندن زیاده امنیت ابراز ایدیورلر ، خصوصاً رأس کارده اولانلر بتون اموری آوروپالیره استشاره ایدرک و آوروپالیرک سوزندن برکله خارجه چیقماق اوزره موافقت ایدیورلر .

رسمی اشیایہ موضوعدر : مثلاً (( )) طاغ صورتیدر : ژاپونلر
(یاما) دیہ اوکور، چینلیلر (فوزہ) دیہ اوکورلر، صورت ہیروغلیف
بردر . شوئک ایچون ہربری کندی دیلندہ اوکور . بتون کرامتی
شوندن عبارتدر .

بن فیما بعدغزہستونلرندہ عن قریب چینہ دائر معلومات یازامایہ جغ،
بوندن سوکرہ سینغاپور، پینان، ہندستان احوالہ عائد مقالہلر
یازاجغ، چین حقندہ زیادہ تفصیلاتی انشاءاللہ سیاحت نامہ مزیدہ
عرض ایدرز .

وایور اوزرندہ انسان ہر نہ قدر وقتی بوش اولسہدہ چوق شی
یازامایور . قلبی بشقہ درلو مشغول اولیور . بنم بولندیغ واپور ہر
نہ قدر غایت جسم اولوب ۷۳۷۶ طونیلاتولق جسماتی، ۶۵۰۰ بیکیر
قوتندہ اولوب دکز قورقوسی فلان اولماسہدہ، بنی آدم قاریہ مألوف
ارض اللہدہ اسکان ایچون خلق اولمشدر، دریادہ اعضالری طورغون،
فکرلری کوشک اولیور . آرتق سیاحت منہاسی سینغاپوردر .
بومقالہی نصیب اولورسہ یارین سینغاپوردن پوستہیہ ویرہ جکم .

« سنغاپور » عبدالرشید ابراہیم

تصحیح افکار

[اورنورغده منشر دین رمیشت مجلہ]

بزم روسیہ اسلاملرینک شایان تبریک بر حاللری وارسہ اودہ
دیانتہ، اخلاقہ صوک درجہ دقت ایتملریدر . تعصبات دینہلری
اودرجہ ایلریلمشدر کہ آنلرک تقدیرینہ مظهر اولق ایچون ہمہ حال
متدین اولق لازم کلور . دیانتہ نظر استخفافلہ باقان بر افندی ملتک
رفاہ وسعادتی اوغورندہ کندینی فدا ایتسہ دیانتہ رعایت ایتہدکجہ
هیچ متاہسندہ قالور .

روسیہ اسلاملرینک بوتعصبی یک نظرده نانکورلک درجہسنہ
واردیرہرق تھیج ایتک استہنیلیر . فقط عالم سیاستدہ آزیجق طولا-
شہجق اولورسہق بوتھیجک پک نامحل اولدیغنی کورورز . بناءعلیہ
بوتعصبیلرندن طولانی کندیلرینی تقدیر ایتک لازم کلور . زیرا جریان
احوالی بر آرز نظر تعمیق و اعتبارہ آلهجق اولورسہق کورورزکہ ملتی
آکلایہجق بر درجہیہ واصل اولماس بر ملت محکومہی یوطمق
ایچون آغزینی آچمش بر ملت حاکمہیہ، مانع اولق اوزرہ ایلک
تصادف اولنہجق شی دینک مخالفتیدر . بوقوہ معنویہدہ اتحاد حاصل
اولمادقجہ قابل دکل مسخر اولہماز . ہر حالہ آردہ برودت
حکمفرمادر .

ذاتاً روسلرک نیجہ عصرلردن بری اسلاملری خرسیتیان یامق
ایچون صوک فدائیلککرہ چالشمہلری روز محشرده حضرت مسیحک
قارشوسنہ بشوش بر چہرہ ایلہ چیقمق اعتقادندہ بولندقلرندن وبوکا
میسر اولق ایچون غیرتلرندن دکل، بلکہ اورطہلقیدن مانع اتحاد

بن برتجارم، اکر برتجار۔ ولوکہ احبابم، حتی اقربام اولسون۔
امور تجارتدہ بملہ استشارہ ایدرسہ، نہ قدر ائی آدم اولسہمدہ، کندی
تجارتہ رقابت ایدہجک درجہدہ عقل ویرہم، طبعاً ویرہم .

مثلاً عثمانلی ترکیبری تنسیقات عسکریہلرینی اصلاح ایچون غولچ
پاشایی کتوردیلر . غولچ پاشا من القدییم ترکیہ عسکرینی اصلاح
ایدہجکدی . لکن بن ہیج امنیت ایدہم، غولچ پاشا نہ قدر یحشی
[ائی] آدم اولسہ بیلہ عثمانلی عسکرینی المان عسکرینہ رقابت ایدر
درجہدہ تنسیق ایتہیہجکدر . عثمانلیلر یالکز غولچ پاشایہ امنیت
ایدوبدہ کندولری دہ سہمی وغیرتدہ بولونمازلرسہ، ہیج برشیلر
چیقمماز . بعینہ چینلیلردہ اولیلہدر، ہر امورده آوروپا دیوب
دورییورلر . باقکزر ژاپونلری ! اونلردہ اول امرده آوروپادن آلیورلر،
اما سوکرہ کندیلری چالیشیورلر . بوکون افواجق ژاپونیا دہ میلیارلر
ایلہ ایش کورور فابریقہلر وار، اکر عموم ژاپونیا فابریقہلرینی کوزدن
کچیرہجک اولورسہق : ایش باشندہ اجنبی برمهندس، بر اوستہ،
کورہ مزسکزر . ہب سرکارده ژاپونلردر . کل چین مملکتہ، کل
عثمانلی، ایران مملکتہ ! ہر ایش باشندہ کیلر اجنیلردر، افواجق
بر صنعت، حتی شمندوفر خطہسندہ بیلہ سرکارده اجنیلردر . بو
صورتلہ ہیج بر مملکت ادارہسی اصلاح اولنہمز ...

ایشتہ کوروکز، بر اسلام تجارتینک فکری نہ یولہددر ! بن نمازی
بک فکریہ تمامیلہ موافقت ایدیورم . بزم عثمانلی ملتی، عثمانلی
دولتی بتون ملتدن زیادہ آوروپا پرستدر، یالکز عثمانلیلر دکل،
بلکہ عموم اسلاملر « آوروپا » دنیلنچہ پرستش ایدیورلر والسلام .
بورادہ چینلیلرک لسانلرندن دخی بر آرز معلومات ویرہجکم :
عموماً چین اولکسندہ ۲۴ لسان وارد، بولردن آلتیسی بتون
بتون بشقہ لساندر : [ترک، مانغول، قالمیق، قرغیز، تبت،
قاشغار لسانلری] متباقی ۱۸ چین لسانلردر .

بونلرک اکثریسی یکدیگریہ غایت یقیندر : تاتار، باشقورت،
میشر لسانلری کی . بعضلری دہ خلی فرقلیدر : حیوہ، اوزبک
و آذربایجان لسانلری کی . لکن عموم چینلی اکثریت ایلہ یکدیگریہ
لسانی کلار، بعضلری اکلمازسہہمان یازوب کوسترلر، و یازدیغنی
کی اکلارلر، حتی دکل قلملہ کاغده یازمق، بلکہ اثنای تکلم دہ
پارمق اوچلریلہ، حتی ہواہیہ بازار کی اشارت ایدرک تکلم ایتک عادت
اولمشدر . چین لسانندہ بو، بیوک برسہولتدر، یازو ایلہ بتون چینلیلر
یکدیگریہ لسانی اکلارلر . دکل یالکز چینلیلر کندی آرازلندہ،
بلکہ بر چینلی یازارسہ، لسانلری بتون بتون بشقہ اولان ژاپونلر
وقورہ لیلریلہ اوکور اکلار . حالبوکہ لسانلری بتون بتون بشقہدر .
بوراسی پک عجایبدر . بکا ژاپونیا دن دوستلرمدن مکتوب کلیور،
خالص ژاپون لسانندہ یازیورلر، عینی یازوی عینی مکتوبی چینلی
دوغریدن دوغریہ یعنی ترجمہ فلان دکل۔ چین لسانندہ اوکیور .
ظاہر اباقلنچہ حقیقہ عجایبدر . لکن ملاحظہ ایدرسہک ہیروغلیف